

Asia: VN/14961/2024

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU3)

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

Avovastaus

Koneyrittäjät ry, jäljempänä Koneyrittäjät, kiittää ympäristöministeriötä mahdollisuudesta lausua Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta. Koneyrittäjät toteaa, että

kokonaisuus on suhteellisen perusteltu ja taakanjakosektorin osalta toimenpideohjelmassa esitetyt toimenpiteet ovat arviomme mukaan pääosin toteutettavissa. KAISU:n taustalla on kuitenkin ilmastolain mukainen vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoite, joka ei ole uuden tutkimustiedon valossa maankäyttösektorin haasteiden vuoksi saavutettavissa. Hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisen tavoiteaika tulisi myös Suomessa asettaa EU:n ilmastolain mukaiseksi vuodelle 2050. Koneyrittäjät korostaa ilmastopolitiikan ennustettavuutta, realistisuutta ja kustannustehokkuutta sekä suomalaisen elinkeinoelämän kilpailukyvyn turvaamista osana kokonaisuutta.

Koneyrittäjät katsoo, että toimenpideohjelma on laaja, joka sisältää vaikutuksiltaan monia hyvin erikokoisia päästövähennystoimia. Tämä on sinänsä perusteltua, koska taakanjakosektori tai edes työkoneet taakanjakosektorilla eivät ole homogeeninen ryhmä, jolloin tietyt politiikkatoimenpiteet toimivat jossain, mutta toisessa viitekehyksessä ne voivat käytännössä tehdä toiminnan mahdottomaksi. Esimerkiksi kaukana latausinfrastruktuurista (esimerkiksi metsissä) käytettävien metsätyökoneiden ja vaikkapa kaivinkoneiden sähköistäminen ei ole näköpiirissä, vaikka sähköiset työkoneet voivat olla kustannustehokas vaihtoehto pistemäisillä ja pysyvillä tai pitkään kestäväillä työmailla. Polttomoottoriin perustuvia työkoneita tarvitaan nykytietämyksen valossa myös tulevaisuudessa vielä pitkään. Tämä on tärkeä muistaa Suomen EU-vaikuttamisessa ja kansallisessa ilmastopolitiikassa.

Liikenne

Avovastaus

Koneyrittäjät ry:

Liikenne on taakanjakosektorin suurin päästölähde Suomessa. Sen osuus taakanjakosektorin päästöistä oli KAISU:n luonnoksen mukaan noin 35 % ja Suomen kokonaispäästöistä noin 23 % vuonna 2023. Koneyrittäjät katsoo, että etenkin yksityisliikenteen osalta autokannan sähköistämistä tulee edistää. Raskaan liikenteen osalta tulee tunnistaa, että sähköistäminen ei ole vaihtoehto kaikkialla. Esimerkiksi raakapuun kuljetus tehdään isolta osin etäällä latauspisteistä haja-asutusalueilla ja päämäärät vaihtelevat. Koneyrittäjät korostavat, että ammattidieselin käyttöönotto on tärkeä osa Suomen kilpailukyvyyn turvaamista osana liikenteen päästövähennystoimia. Haluamme muistuttaa, että ammattidieseliin liittyvässä valmistelussa tunnistetaan se seikka, että paitsi kuljetusyritykset niin myös maarakennus-, puunkorjuu ja turvetuotantoalojen urakointiyritykset käyttävät polttoöljyn ohella myös paljon dieseliä. Yrittäjien kalustosta kohtuullisen iso osa on teillä liikkuvaa autokalustoa, joita hyödynnetään esimerkiksi teiden kunnossapidossa, työkoneiden, tarvikkeiden ja maa-ainesten kuljetuksissa.

Koneyrittäjät toteavat, että tieverkoston kunnossapidon ja korjausvelan hillinnän merkitys ei tule luonnoksessa esille tarvittavalla tavalla. Tieverkoston heikko kunto aiheuttaa teiden käytölle painorajoituksia, jotka merkitsevät tarpeetonta ajosuoritetta jouduttaessa käyttämään kiertoreittejä. Samoin huonokuntoisesta tiestä aiheutuu ylipäättänsä enemmän vierintävastusta ja ajon epätasaisuutta, jolloin ajoneuvo kuluttaa enemmän polttoainetta. Teiden huono kunto lisää myös ajoneuvojen vikaantumista sekä yleisesti ottaen hidastaa kuljetuksia aiheuttaen täten tehottomuutta. Vaikka erityisesti yksityisliikenteen sähköistämisen ja biopolttoaineiden lisäämisen merkitykset ovat tärkeitä, myös liikenteen ”tuottavuuteen” tulisi kiinnittää huomiota osana ilmastopoliittikkaa. Koneyrittäjät esittää harkittavaksi, että väyläverkoston kehittäminen ja korjausvelan hillintä lisättäisiin osaksi liikenteen ilmastopoliittisia toimia.

Maatalous

Avovastaus

Koneyrittäjät katsoo, että KAISU:n luonnos tunnistaa hyvin kotimaisen ruokaturvan merkityksen ja esittää perusteltuja politiikkatoimia päästöjen vähentämiseksi. Esimerkiksi heikkotuottoisten turvepeltojen vettäminen, biokaasun edistäminen, tilusjärjestelyt ja joutoalueiden metsittäminen ovat Koneyrittäjien näkemyksen mukaan tärkeitä toimia.

Rakennusten erillislämmitys

Avovastaus

Koneyrittäjillä ei lausuttavaa.

Työkoneet

Avovastaus

Koneyrittäjät:

Jakelijoiden päästökauppa lisää työkoneiden kustannuksia merkittävästi. Koneyrittäjät katsoo, että KAISU:n luonnoksessa on hyvin tuotu esille, että soveltamisalan kansallinen laajentaminen tuo jakelun päästökaupan piiriin myös maa- ja metsätalouden sekä kaupallisen vesiliikenteen polttoainekäytön. Luonnoksessa todetaan myös, että tästä aiheutuva kustannusrasitus on tarkoitus

hyvittää toiminnanharjoittajille erillisen järjestelmän avulla. Koneyrittäjät toteaa, että kansallisen kilpailukyvyn näkökulmasta hyvitysjärjestelmä on tärkeä eikä hyvitysjärjestelmät heikennä päästökaupan tavoitteiden toteutumista. Suomen kilpailukyvyn turvaamiseksi hyvitysjärjestelmä tulee ulottaa myös puunkorjuuta ja muita metsätalouden koneellisia töitä tekeviin toiminnanharjoittajiin.

Koneyrittäjät toteaa, että työkoneiden sähköistämisen edistäminen on tärkeää niissä kohteissa, joihin sähköistäminen on mahdollista ja kustannustehokasta kuten kaivoksissa, satamissa ja teollisuuskeskittymissä. Koneyrittäjät muistuttaa, että valtaosa koneurakointia harjoittavista yrityksistä toimii olosuhteissa, joissa ympäristö ja työn luonne ei mahdollista työkoneiden sähköistämistä. Työkoneiden tehontarve on suuri ja latausinfra puuttuu. Siten päästövähennyksiä tulee hakea muun muassa polttoainetaloudellisten ajotapojen edistämisestä ja biopolttoaineiden maltillisen ja ennustettavan lisäämisen kautta. Koneyrittäjät katsoo, että biopolttoöljyn jakeluvelvoitteen nosto esitetyssä muodossa on perusteltu.

Jätehuolto

Avovastaus

Koneyrittäjillä ei lausuttavaa.

F-kaasut

Avovastaus

Koneyrittäjillä ei lausuttavaa.

Teollisuus ja muut päästöt

Avovastaus

Koneyrittäjillä ei lausuttavaa.

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

Avovastaus

Koneyrittäjillä ei lausuttavaa.

Kulutuksen hiilijalanjälki

Avovastaus

Koneyrittäjillä ei lausuttavaa.

Julkiset hankinnat

Avovastaus

Koneyrittäjillä ei lausuttavaa.

Muut poikkisektorit

Avovastaus

Koneyrittäjät:

KAISU:n luonnoksessa todetaan, että jakeluvelvoitteen joustomekanismilla jakelija voi täyttää jakeluvelvoitetta enintään 5,5 prosenttiyksiköllä rahoittamalla Suomessa toteutettavia muita vaihtoehtoisia päästövähennystoimia ensisijaisesti taakanjakosektorilta. Koneyrittäjät korostaa, että toimenpiteiden painopiste on tärkeä säilyä taakanjakosektorilla. Maankäyttösektorin osalta toimenpiteet voisi tukea ennallistamisasetuksen toimeenpanoa ja niitä tulisi kohdentaa ensisijaisesti heikotuottoisten suometsien ennallistamiseen. Lisäksi metsien kasvua lisäävä eli hiilen sidontaa lisäävä metsänlannoitus olisi oivallinen vaihtoehtoinen toimi.

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

Avovastaus

Koneyrittäjillä ei lausuttavaa.

Muita huomioita

Avovastaus

Maatalouden osiossa kappaleessa 5.2 todetaan, että maataloussektorilla tulisi keskittyä kotieläinten ruuansulatuksesta, lannankäsittelystä ja typpilannoitteiden käytöstä aiheutuvien päästöjen vähentämiseen vähentämättä kotimaista tuotantoa, jolloin päästövähennyksiä voidaan saavuttaa esimerkiksi nautojen ruokinnan muutosten ja rehun lisäaineiden avulla. Linjaus, että toimenpiteillä ei vähennetä kotimaista tuotantoa, on hyvä, joka tulisi olla laajemminkin käytössä. Koneyrittäjät katsoo, että vaikuttavassa ilmastopolitiikassa tuotanto ei siirry muihin maihin, jolloin hiilivuoto vältetään.

Simo Jaakkola
Koneyrittäjät ry - varatoimitusjohtaja